

№ 1/2025

ANDIJON DAVLAT PEDAGOGIKA INSTITUTI

ADPI
Ilmiy xabarnomasi

ADPI Ilmiy xabarnomasi

№ 1 2025 mart

**Jurnal 2023-yildan chop
etilmoqda**

O'zbekiston Respublikasi Prezidenti
Administratsiyasi huzuridagi Axborot va ommaviy
kommunikatsiyalar agentligi tomonidan
2022-yil 25-oktyabrda
№ 045013 raqam bilan ro'yxatga olingan
ISSN 2181-4309

O'zbekiston Respublikasi Oliy ta'lim, fan va
innovatsiyalar vazirligi huzuridagi
Oliy attestatsiya komissiyasi
Rayosatining 2024-yil 8-maydagi
№354-sonli qarori bilan

Pedagogika fanlari bo'yicha Oliy attestatsiya
komissiyasining dissertatsiyalar asosiy ilmiy
natijalarini chop etish tavsiya etilgan ilmiy nashrlar
ro'yxatiga kiritilgan.

Tahririyat manzili: 170100 Andijon shahri,
"Do'stlik" ko'chasi, 4uy, 216-xona.
Electron manzil: info@adpi.uz
Telegram: ADPI_Ilmiy_xabarnomasi
Telefon raqamlari: +998 91 484 40 90

1/1

BOSH MUHARRIR:

B.M. Rasulov- tarix fanlari doktori (DSc), professor

Mas'ul muharrir:

B.A. Sirojiddinov- biologiya fanlari doktori (DSc), professor

TAHRIR KENGASHI

S.Z. Zaynobiddinov- O'zRFA akademigi

I.R. Asqarov- kimyo fanlari doktori, professor

Yu. Isayev- kimyo fanlari doktori (DSc), professor

Sh.X. Yo'lchiyev- fizika-matematika fanlari doktori, (DSc), professor

R. Aliyev- texnika fanlari doktori, professor

A.E. Zaynobiddinov- biologiya fanlari doktori, professor

B.X. Amanov- biologiya fanlari doktori (DSc), professor

A.A. Egamberdiyev- falsafa fanlari doktori (DSc), professor

M.V. Xalimova- psixologiya fanlari doktori (DSc), professor

Sh.J. Yusupova - pedagogika fanlari doktori, professor

Z.E. Azimova- pedagogika fanlari doktori (DSc), professor

M.B. Artiqova- pedagogika fanlari doktori (DSc), professor

V.A. Qodirov- pedagogika fanlari doktori (DSc), professor

N.J. Abdullayeva- pedagogika fanlari doktori (DSc), professor

M.A.Tojiboyeva – filologiya fanlari doktori, professor

Sh.A. Xaitov- tarix fanlari doktori (DSc), professor

D.M. Isroilova - pedagogika fanlari doktori (DSc), professor

M.K.Pozilov -biologiya fanlari doktori (DSc). professor

**Sh.A. Xasanov - pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD),
professor**

A.A. Zaparov- texnika fanlari nomzodi, professor

U.A. Saliyev- tarix fanlari nomzodi, professor

T.T. Kaziyeva- pedagogika fanlari doktori (DSc), dotsent

F.F. Usmanov- filologiya fanlari doktori (DSc), dotsent

U.A. Usmanova- pedagogika fanlari doktori (DSc), dotsent

L.A. Muxammadjonova- falsafa fanlari nomzodi, professor

Q.Ibaybullayev- falsafa fanlari nomzodi, dotsent

D.T. Samatov- pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent

O'M. Muxtarov- falsafa fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent

S.N. Yusupova- tarix fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent

Sh.M.Asqarov – tarix fanlari nomzodi, dotsent

**B.M. Do'monov- pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD),
dotsent**

T.Parpiyev- falsafa fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent

E.A. Tajimirzayev- tarix fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent

K.S.Karimov – tarix fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent

A.A. Yuldashyev- biologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent

**M.J.Abduraxmonova - biologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD),
dotsent**

**M.M. Muydinova- fizika-matematika fanlari bo'yicha falsafa doktori
(PhD), dotsent**

J.B.Qoraboev- filologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent

N.T. Mo'ydinov- kimyo fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent

D.A. Sobirova- filologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent

E.B. Abdullayev- falsafa fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent

M.Sh.Alimova - siyosiy fanlar bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent

M.M.Rejapova- biologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)

L.S.Yunusov - biologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)

Muharrirlar:

O.Karimov,

U.Malikova,

B. Mashrabova.

MUNDARIJA

IJTIMOIIY-GUMANITAR FANLAR

Abdullayeva A.A. Uchinchi Renessans yoshlarini tarbiyalash va yoshlar milliy o'zligidan begonalashuviga qarshi "Milliy tiklanishdan milliy yuksalish sari" g'oyasining o'rni	3
Madumarov B.Y. Ijtimoiy-falsafiy adabiyotlarda ekotsentrizm falsafasi	8
Ikromov H.O. Chaqiruvga qadar boshlang'ich harbiy tayyorgarlik tizimini yangi bosqichga olib chiqish: qonunchilik va strategiyalar	11
Karimova M.A. "Avlodlar almashinuvi" tushunchasining ijtimoiy falsafiy-tahlili	14
Akmaljonov A.A. Ashtarxoniylar sulolasi davrida buxoro xonligining ijtimoiy – iqtisodiy hayoti	18

ANIQ VA TABIIY FANLAR

Abdullajonova Yu.A., Xoshimjonova O.A., Mamajonova O'Z., Mirzayeva Z.O., Qirg'izov F.B., Muydinov N.T. Ta'lim jarayoni subyektlarning ta'lim faoliyatini tashkil etish metodologiyasi	22
Janaberegova A.J. Mustaqil ta'limni takomillashtirishda elektron ta'lim resurslarini yaratish hamda ulardan foydalanish metodologiyasi	25
Мир-Юсупова М.А. Методические основы преподавания технологии в высших учебных заведениях	32
Ubaydullayev S.Q. O'zbekiston ta'lim tizimida texnologik ta'limning uzviyligini ta'minlashning zaruriyati	38
Toxirov F.B. Kreativ yondashuvni rivojlantirishda trening va mashg'ulotlarning roli	42
Mamatova G.J., Botiraliyeva G. Oliy o'quv yurtlarida integratsiyalashgan ta'limdan foydalanish afzalliklari	45
Tursunov F.E. Texnologiy darslarini tashkil etishda maktabgacha, umumiy o'rta, professional va oliy ta'lim tizimlarining o'zaro integratsiyasi	49
Kambarova M.M. Zuxriddinova N.N. Texnologik ta'limda aralash o'qitishni amalga oshirishdagi muammolar va yechimlar	53

KREATIV YONDASHUVNI RIVOJLANTIRISHDA TRENING VA MASHG'ULOTLARNING ROLI

<https://zenodo.org/records/14956573>

Toxirov Farruxbek Baxtiyorovich

Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti Andijon fakulteti

Annotatsiya. *Mazkur maqolada kreativ yondashuvni rivojlantirishda trening va mashg'ulotlarning ahamiyati ilmiy jihatdan yoritib berilgan. An'anaviy ta'lim o'quvchilarga avvaldan ma'lum bo'lgan ma'lumot, bilim, tushuncha, ko'nikma va malakalarni berish bilan cheklanadi. Ijodiy ta'lim o'quvchilarning ijodiy qobiliyatlarini oshirishga qaratilgan. Yuqori darajada muammoli, loyihaga asoslangan ta'limdan foydalanish o'quvchilarning ijodkorligini oshiradi. Maqolada ijodkorlik, uning xalqaro tadqiqotlardagi o'рни va ahamiyati, shuningdek, ta'lim jarayonida ijodkorlikni shakllantirish haqida so'z boradi.*

Kalit so'zlar: *kreativ yondashuv, ta'lim, kreativlik, kreativlikni shakllantirish, mustaqil fikr, kreativ fikrlash, kreativlikni baholash.*

Аннотация. *В данной статье научно объяснено значение тренировок и упражнений в развитии творческого подхода. Традиционное образование ограничивается предоставлением учащимся ранее известной информации, знаний, понимания, навыков и умений. Творческое образование направлено на совершенствование творческих способностей ученика. Использование особо проблемного, проектированного обучения приводит к росту творческих способностей и творческих способностей учащегося. В данной статье говорится о творчестве, его роли и значении в международных исследованиях, а также о формировании креативности в образовательном процессе.*

Ключевые слова: *творческий подход, ответственность, социальные нормы, социальный статус, правовое регулирование, социальная регуляция, доверие, справедливость.*

Abstract. *This article scientifically explains the importance of training and exercises in developing creativity. Traditional education is limited to providing students with previously known information, knowledge, understanding, skills and abilities. Creative education is aimed at improving the creative abilities of the student. The use of especially problematic, designed learning leads to the growth of creative abilities and creative abilities of the student. This article talks about creativity, its role and importance in international studies, as well as the formation of creativity in the educational process.*

Key words: *creative approach, education, creativity, creativity formation, independent thought, creative thinking, creativity assessment.*

Bugun Yangi O'zbekiston hayotining barcha sohalari chuqur islohotlar maydoniga aylangan. Bu jarayonda ijtimoiy sohaning asosi hisoblangan ta'lim tizimidagi o'zgarishlar haqida to'liqlanib so'zlamalikning iloji yo'q. O'zbekiston Respublikasining ta'lim sohasini isloh qilishdagi sa'y harakatlarining biri-bu pedagog kadrlarning zamon talablariga hamnafas tarzda faoliyat yuritishlari, har tomonlama rivojlangan komil shaxsni tarbiyalashga doir chuqur bilim, pedagogik mahorat, ko'nikma, malaka va madaniyatga ega bo'lishlarini talab etmoqda. Bu esa o'z-o'zidan ta'lim va tarbiya ishlarining qonuniyatlarini o'rganuvchi pedagogika faniga «kreativlik» degan tushunchani olib kirdi [1].

Kreativlik (lot., ing. "create" – yaratish, "creative" yaratuvchi, ijodkor) – individning yangi g'oyalarni ishlab chiqarishga tayyorlikni tavsiflovchi hamda mustaqil omil sifatida iqtidorlikning tarkibiga kiruvchi ijodiy qobiliyati ma'nosini ifodalaydi. Shaxsning kreativligi uning tafakkurida, muloqotida, his-tuyg'ularida, muayyan faoliyat turlarida namoyon bo'ladi. Kreativlik shaxsni yaxlit holda yoki uning muayyan xususiyatlarini tavsiflaydi. Shuningdek, kreativlik iqtidorning muhim omili sifatida aks etadi. Qolaversa, kreativlik zehni o'tkirlikni belgilab beradi.

Ma'lumki, bugun ijtimoiy hayotda "kreativlik", "kreativ fikrlash", "kreativlikni baholash" kabi jumlar qo'llanila boshlandi. Taraqqiyot davomida insonga eng kerakli va muhim sifatlardan biri sifatida maydonga chiqqan kreativlikni dunyo olimlari inson kamolotida muhim sifat deb hisoblashmoqda. Jahonning ilg'or pedagoglari Bill Lucas va Ellin MariSpencerlar: "Kreativ fikrlash bugungi yoshlarni rivojlanishlari uchun kerakli kompetensiya bilan ta'minlaydi. Ta'limning asosiy ahamiyati ham o'quvchilarni jamiyatda yutuqqa erishishlari uchun kerakli malaka va ko'nikmalar bilan qurollantirishdan iborat", - degan fikrni ilgari surishmoqda. Vinchester universiteti olimlari bo'lgan bu tadqiqotchilar yoshlarga rivojlanishlari uchun fan bilimlaridan ko'proq narsa kerakligini va ular qobiliyatlarga muhtojligini aytishadi. Asosiy qobiliyat bu "ijodiy fikrlash" bo'lib, u 2021-yilgi yangi PISA testining diqqat markazida bo'ldi va bu mualliflarning Vinchester universitetining dunyo ta'lim markazida olib borgan tadqiqotiga asoslanadi.

Ijodiy fikrlashni o'rgatish - bu barcha o'quvchilarning, maktab tajribasiga ijodkorlikni kiritishga intilayotgan barcha o'qituvchilar uchun kuchli chaqiriq. Shuning uchun ham bugungi kunda kreativlikni o'rganish va uni tahlil qilish eng dolzarb va yetakchi mavzuga aylanib ulgurdi. Kreativlik sifatlari va ko'nikmalarini rivojlantirish masalalari o'zbek olimlaridan Sh.A.Abdullayeva, B.R.Abdizov, A.R.Arifjonova, T.Aliboyev, N.N.Alimov, G.N.Ibragimova, R.F.Mavlinova, D.D.Muradova, B.Rahimov, M.Tilaqova, O.Q.Tolipov, Sh.S.Sharipov, A.Sharmuratov, G.Z.Yusupova, M.M.Yusupova, K.Qodirov, YA.O'.Haydarov, O.Tolipovalar tomonidan tadqiq etilgan. Bu ishlarda ta'limning turli bosqichlaridagi kreativlik ob'ekt qilib olingan [2].

Ijodkorlik nafaqat g'ayri oddiy g'oyalarni o'ylab topish qobiliyati, balki keng fikrlash va innovatsion yechimlarni ko'rish qobiliyatini o'z ichiga olgan chuqur jarayondir. Ijodkorlikning asosiy mezonlari:

O'ziga xoslik: noyob g'oyalarni ishlab chiqish qobiliyati.

Moslashuvchanlik: yangi sharoitlarga moslashish va yondashuvlarni o'zgartirish qobiliyati.

Fikrlashning elastikligi: fikrni ishlab chiqish va uning chegaralarini kengaytirish qobiliyati.

Ijodiy fikrlash har qanday muammoga tezda javob berishga va qiyin vaziyatlardan innovatsion yo'llarni topishga yordam beradi. Bu nafaqat ijodiy kasb egalari tomonidan talab qilinadi - ijodkorlik turli xil kundalik muammolarni hal qilish uchun muvaffaqiyatli ishlatilishi mumkin. Misol uchun, ijodiy fikrlash qobiliyati buxgalterga kompaniya uchun juda ko'p pul tejashga yordam beradi va menejer ko'proq tovar va xizmatlarni sotishga yordam beradi.

Har bir inson o'ziga xos mantiqiy zanjirlarni qurish imkoniyatiga ega [3]. Uning darajasi odatda Creativity Quotient sifatida belgilanadigan ijodiy intellekt koeffitsienti bilan belgilanadi. Bu IQ bilan bog'liq emas, deb ishoniladi, lekin u rivojlanish va o'qitish uchun ham juda mos keladi. Siz bir qator oddiy mashqlar yordamida yangi g'oyalarni faol ravishda ishlab chiqishni va ularni hayotga olib kelishni boshlashingiz mumkin.

Uyushmalar ijodkorligingizni uyg'otishga va aqliy faoliyatni rag'batlantirishga yordam beradi. Stiv Jobs, shuningdek, ijodkorlik "shunchaki narsalar o'rtasida aloqa o'rnatish" ekanligini aytdi. Mavjud tajribaning turli qismlarini birlashtirib, odam yangi narsalarni sintez qiladi. Har qanday elementni tanlang va undan foydalanishning iloji boricha ko'proq nostandart usullarini o'ylab ko'ring. Masalan, o'rash uchun poyafzal qopqog'i, suzish qopqog'i, quvur sumkasi yoki yopishtiruvchi plyonka o'rniga plastik to'rva ishlatilishi mumkin [4].

Yana bir mashq - tasodifiy uyushmalar. Lug'at yoki boshqa katta kitobni oching. Sahifaga qaramasdan, barmog'ingizni biron bir so'zga yo'naltiring va uni qog'ozga yozing. Ushbu amalni yana takrorlang. Endi olingan so'zlarni bir-biri bilan bog'lashga harakat qiling - siz butun hikoyalarni o'ylab topishingiz mumkin. Vaqt o'tishi bilan miya tezda uyushmalar va g'ayrioddiy g'oyalarni yarata boshlaydi. So'zlarning har birini qisqartma sifatida ifodalash va uni ochish ham foydalidir. Eng qizig'i bu mashqni birgalikda bajarish - natijalarni solishtirish juda qiziqarli bo'ladi [5].

Yangi tajribalar nafaqat qutidan tashqarida fikr yuritishga yordam beradi, balki miya faoliyatini ham yaxshilaydi. Muntazam ravishda olingan ma'lumotlar tufayli yangi nerv hujayralari va ular orasidagi aloqalar hosil bo'ladi. Shuning uchun yangi musiqa tinglash, yangi filmlarni kashf qilish, turli kafe va restoranlarda yangi taomlarni tatib ko'rish, sayohat qilish juda muhimdir. Hatto do'konga yoki xalq ijodiyoti yarmarkasiga oddiy sayohat ham qiziqarli g'oyani berishi mumkin. Xaritalar va tanish marshrutlardan voz kechishga harakat qiling.

Bularning barchasi ilgari foydalanilmagan miya tizimlarini muammolarni hal qilish bilan bog'laydi va har qanday muammoga yangicha qarash imkonini beradi. Boshqa fanlar bo'yicha bilimlaringizni kengaytirish ham juda foydali. Ommabop va qulay o'rganish formati onlayn kurslardir. Qiziqarli, lekin siz uchun notanish mavzularni tanlashga harakat qiling. Boshqa sohadagi tayyor muvaffaqiyatli shablon sizning biznesingizda kutilmagan tarzda foydali bo'lishi mumkin. Shu bilan birga, siz aniq bilimga ega bo'lmasangiz ham, odatiy harakatlaringizni o'zgartirish sizning mahsuldorligingizni oshiradi va yangi narsalarni kashf etishga yordam beradi.

Ijodiy potentsial tushunchasi hozirgi vaqtda shaxsning o'zini namoyon qilish, o'zini o'zi tasdiqlash, uning ichki kuchlari, moyilliklari va imkoniyatlarini ro'yobga chiqarish o'lchovi yoki darajasini ochib beruvchi asosiy psixologik-pedagogik tushunchalardan biridir. Bu imkoniyatlar har doim har qanday muayyan faoliyat talab qilganidan ko'ra kengroq va boyroqdir. Zamonaviy ilmiy va uslubiy adabiyotlarda ijodiy potentsial shaxsning bilim, ko'nikma, qobiliyat va faoliyatning turli sohalarida o'zgarish istagini o'z ichiga olgan murakkab sintetik sifat, integral xususiyat sifatida talqin etiladi [6].

Shunday qilib, insonning ijodiy salohiyati nafaqat u allaqachon amalga oshirilgan qobiliyatlardan, balki hali o'zini namoyon qilmagan va faoliyatning yangi yo'nalishlarini amalga oshirish, amalga oshirish imkoniyati sifatida mavjud bo'lgan qobiliyatlardan ham iborat. Shu nuqtai nazardan qaraganda, har bir bola dastlab ijodiy salohiyatga ega bo'lib, ta'limning vazifasi uni ochish va yanada rivojlantirish uchun tegishli manbalar va pedagogik texnologiyalarni topishdan iborat. Shu maqsadda bolalar ijodiyotining o'ziga xos xususiyatlarini hisobga oluvchi va uning rivojlanishiga hissa qo'shadigan samarali texnologiyalar yaratilib, pedagogik amaliyotga kiritilmoqda. Ana shunday texnologiyalardan biri o'yin o'ynashdir. O'yin texnologiyalari pedagogik texnologiyalarning eng muhim tarkibiy qismi bo'lib, o'yin faoliyati asosida qurilgan o'quv jarayonini tashkil etishning o'zaro bog'langan usullari, shakllari va usullari tizimi sifatida tushuniladi.

Modellashtirish o'zining eng umumiy ko'rinishida ma'lum bir tizimning tasvirini yaratish, qurish deb ta'riflanadi. Modellashtirish har qanday o'yin hayot namunasi ekanligiga asoslanadi. Shunga ko'ra, u real hayot hodisalari, vaziyatlar va odamlarning o'zaro ta'siri shakllarini modellashtiradi. Ushbu tushunchada o'yin haqiqiy vaziyatni xayoliy holatga aqliy aylantirish faoliyatidir. Demak, har qanday o'yin faoliyatning o'ziga xos modelidir [7].

Bugungi tez o'zgaruvchan dunyoda kreativ yondashuvni rivojlantirish har qanday sohada muvaffaqiyatga erishishning muhim shartlaridan biri hisoblanadi. O'zbekistonda innovatsion g'oyalarni ilgari surish va ijodiy tafakkurni rivojlantirishga bo'lgan ehtiyoj tobora ortib bormoqda. Shu nuqtai nazardan, trening va mashg'ulotlarning o'rni beqiyosdir. Trening va amaliy mashg'ulotlar insonlarda yangicha fikrlash, muammolarni kreativ yondashuv bilan hal qilish va innovatsion g'oyalarni ilgari surish ko'nikmalarini shakllantiradi. O'zbekistonda bu borada turli dasturlar amalga oshirilmoqda. Shuningdek, ta'lim tizimida kreativ yondashuvni rivojlantirishga qaratilgan o'quv dasturlarining joriy etilishi ham muhim ahamiyat kasb etmoqda. Ayniqsa, maktab va oliy ta'lim muassasalarida kreativ fikrlashni rag'batlantirish uchun interaktiv usullar, muammoli ta'lim metodlari va zamonaviy texnologiyalardan foydalanish kengaymoqda.

Xulosa qilib aytganda, O'zbekistonda kreativ yondashuvni shakllantirishda trening va mashg'ulotlarning o'rni muhim bo'lib, u jamiyatda innovatsion tafakkurni rivojlantirishga xizmat qilmoqda. Kelgusida ushbu yo'nalishda yanada samarali dasturlar va metodlarni joriy etish orqali yosh avlodning ijodiy salohiyatini oshirish va raqobatbardosh kadrlarni tayyorlash imkoniyati yanada ortadi.

Foydanilgan adabiyotlar:

1. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining "Yoshlarga oid davlat siyosati samaradorligini oshirish O'zbekiston Yoshlar Ittifoqi faoliyatini qo'llab-quvvatlash to'g'risida"gi 2017-yil 5-iyuldagi PF-5106 son Farmoni

2. Ortiqov O. R. O'qituvchi faoliyatida pedagogik deontologiya va kompetlikning roli va ahamiyati //Scientific progress. - 2021. №. 5. - S. 42–47.

3. Ортиков О.Р. Махалла как социально-культурный очаг народа //Научное пространство: актуальные вопросы, достижения и инновации. - 2020.

4. Olimov S. Pedagogik texnologiyaning ilmiy asoslari //центр научных публикаций (buxdu. uz). - 2021. - T.: 2. - №. 2.

5. Олимов Ш. Ш., Ходжиева М. Ш. Возможности применения педагогических технологий в образовательном процессе //Молодежь и XXI век-2020. - 2020. - С. 228–231.

6. Михайленко Т. М. Игровые технологии как вид педагогических технологий // Педагогика: традиции и инновации: материалы междунар. науч. конф. (Челябинск, октябрь 2011 г.). Т. I. Челябинск: Два комсомольца, 2011. С. 140–146. URL: <https://moluch.ru/conf/ped/archive/19/1084/>.

7. Яцкова О.Ю. Анализ понятия «творческий потенциал» в современной педагогической литературе. Челябинск: Два комсомольца, 2012. С. 25–27. URL: <https://moluch.ru/conf/ped/archive/63/2771/>.

UO'K 378.1:37.013.5

OLIY O'QUV YURLARIDA INTEGRATSIYALASHGAN TA'LIMDAN FOYDALANISH AFZALLIKLARI

<https://zenodo.org/records/14956581>

**Mamatova Go'zaloy Jo'ramirzayevna
Botiraliyeva Gulobar**

Andijon davlat pedagogika instituti

Annotatsiya. Ushbu maqolada oliy o'quv yurti talabalariga fanlararo integratsiyani qo'llab ta'limda samaradorlikka erishish usullari keng yoritilgan. Fanlararo integratsiyani qo'llash turli fanlarning bir-biriga bo'lgan aloqalari, ularning kuchli yoki kuchsiz darajada bir-biri bilan bog'lanishi, o'qitish jarayonida bir-birini taqozo etishi integratsiyalashuv jarayonlari ta'siri ostida yuzaga keladigan fanning rivojlanishiga oid zamonaviy tendensiyalarni o'qitish mazmunida ochib berish metodi bo'lib

